

LUMEA VIRUSURILOR

N. Cajal, R. Iltimovici

Editura Tineretului

Inframicrobiologia este o știință destul de tinără, cu un trecut de numai 70 de ani. Importanța ei crește zi de zi, pentru toate științele medicale. Academicianul Ștefan C. Nicolau, eminent savant al patriei noastre, consideră această știință nouă ca un vîrf de piramidă pentru medicină.

Prelutându-se în lume numeroși cercetători identifica, an de an, alte și alte virusuri necunoscute. Cine citește cartea lui Cajal și R. Iltimovici ală nu fără oarecare surpriză că numai în ultimii 15 ani au fost descoperite peste 100 de virusuri noi.

Cei mai mulți medici studiază simptomatologia noilor boli virotice, procedeele de laborator recent aplicate și posibilitățile terapeutice, consultînd manuale și reviste de specialitate. Cunoștințele lor dobîndite pe această cale se bazează pe fapte riguros exacte. Din punct de vedere al practicii medicale acestea sînt faptele care prezintă cel mai mare interes.

Descoperirea inframicrobiologiei are însă și un alt aspect. Fundamentarea virologiei, punerea în evidență și identificarea diferențelor agenților patogeni etc., la fel ca și toate celelalte cuceriri ale medicinei necesită eforturi încordate, o luptă necontenită, o activitate tenace și uneori sacrificii care merg pînă la jefia vieții cercetătorului. Intemeietorii inframicrobiologiei au îmbogățit cu noi capitole tradițiile umanismului activ în medicină. Dar cu toate că perioada eroică a bacteriologiei, o cunoaștem destul de bine, nu știm decît puține lucruri despre trecutul inframicrobiologiei. Tocmai de aceea cartea lui N. Cajal și R. Iltimovici prezintă un deosebit interes și se caracterizează printr-o vie actualitate.

Intenția autorilor a fost de a scrie o carte de popularizare destinată tinerilor. Pe de o parte, în lucrarea aceasta sînt prezentate rezumativ cele mai remarcabile rezultate din inframicrobiologie, iar pe de altă parte sînt descrise luptele pasionate care au precedat marile descoperiri făcute. Una din condițiile de bază ale popularizării este cunoașterea desăvîrșită a problemelor înfățișate. Cajal și Iltimovici, reprezentanți de seamă ai școlii românești de inframicrobiologie, dau dovadă de o cunoaștere aprofundată a domeniului abordat. Ei prezintă cititorilor tot ceea ce se știe despre natura virusurilor, despre acțiunea pe care o exercită ele asupra organismului uman, animal și vegetal, despre imunitate și despre modalitățile de apărare împotriva lor. Problemele expuse sînt analizate într-un mod pe cît de inteligibil, pe atît de captivant și întotdeauna cu o competență pregătire de specialitate. Date fiind aceste calități ale ei, această carte de popularizare poate fi consultată cu folos nu numai de „diletanți”, ci și de studenți în medicină sau de medici.

Cajal și Iltimovici nu se limitează la prezentarea aridă a datelor. Ei imprimă materialului faptic viață, reușind să-l facă accesibil și atrăgător. Istoricul descoperirilor virologice este înfățișat pînă în cea mai recentă perioadă în mod foarte ilustrativ. Cititorul trăiește alături de autori epoca eroică a inframicrobiologiei. Simțim o legitimitate emoție, ascultînd parcă aveau comunicarea despre bolile mozaicului de tutun, făcută de Ivanovski în neuitata zi de 12 februarie 1892, — ziua de naștere a noii ramuri medicale — la Academia de Științe din Rusia. Cu aceeași emoție, abia stăpînită, ne simțim alături de Pasteur, în momentul cînd marele savant francez, împreună cu colaboratorii săi, a făcut pramele inoculări antirabice pe om. Citind jurnalul eroic al lui V. Reed, participăm cu tot sufletul la lupta dusă împotriva febrei galbene în Cuba. De asemenea

umărini cu încordare cercelările de ultrafiltrație întreprinse de savanții români *C. Levaditti* și *Șt. S. Nicolau*. Ne aplecăm cu pietate în fața mormintelor lui *Mocutovski*, *Minch*, *Leazar*, *Stokes*, *Rickett*, *Prowazek*, martiri ai noui științe, apoi ne bucurăm din adâncul inimii alături de *Salk*, *Sabin*, *Ciumakov* și *Smorodintsev* știind că voința și persuasiunea genului uman au izbutit pînă în cele din urmă să înfringă spectrul înspăimîntător al paraliziei infantile și că în țările socialiste s-a utilizat pentru prima oară pe milioane de copii vaccinul per oral. Împreună cu autorii simțim o nestăvilă revoltă împotriva aceluia care au săvîrșit greșeli de neiertat contra tradițiilor umaniste ale medicinei (irații *Ruska*, firma americană *Huter*).

Cajal și *Iftimovici* au meritul de a fi selecționat materialul istoric al lucrării lor cu multă dragoste, grijă și pricepere. Ei au asigurat locul cuvenit cercetătorilor mai vechi și mai recentți din țara noastră (*M. Lunge*, *V. Babeș*, *I. Cantacuzino*, *C. Levaditti*, *Șt. S. Nicolau*, *M. Ciucă* etc.) Spre îndreptățitul regret al istoricilor medicinei, din această minuțioasă trecere în revistă au fost omise însă cîteva date interesante în legătură cu trecutul vaccinării antivariolice la noi în țară. (*I. Pilarino*, *C. Caracaș*, *Krölich*, *Endlicher*, *Nyulas* etc.). Această omisiune nu știrbește însă cu nimic valoarea cu totul excepțională a lucrării. *Cajal* și *Iftimovici* au știut să ocolească riscurile idealizării ieftine. Pe lângă rezultatele obținute în inframicrobiologie, ei arată și numeroasele obstacole și dificultăți întîmpinate de progresul acestei științe. Din paginile cărții, tinerii pot să învețe că propășirea științelor necesită o voință neînfrîntă, capabilă să birue toate obstacolele. Cunoscutul savant brazilian *Josue de Castro* a spus pe drept cuvînt că dragostea de adevăr este poezia științei. Prin lucrarea lor de popularizare, ale cărei eminente calități am încercat să le schițăm în cele de mai sus, *Cajal* și *Iftimovici* se dovedesc a fi poeți în această accepție a cuvîntului.